

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.005.01.2019

Tomasz Sypniewski
Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektor Inspekcji
Handlowej
Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej,
ul. Jagiellońska 10, 85-020 Bydgoszcz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/101 - Nadzór nad bezpieczeństwem obiektów małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej ¹ , ul. Jagiellońska 10, 85-020 Bydgoszcz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Sypniewski, Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej ² , od 26 czerwca 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań nadzorczych nad spełnieniem wymagań oraz bezpieczeństwem wyrobów i produktów przeznaczonych na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do 18 kwietnia 2019 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Tadeusz Lewandowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LBY/48/2019 z 13 marca 2019 r. (akta kontroli str.1-3)

¹ Dalej: „WIIH”.

² Dalej „Wojewódzki Inspektor”.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą w WIIH stworzono warunki do realizacji zadań nadzorczych nad spełnieniem wymagań oraz bezpieczeństwem wyrobów i produktów przeznaczonych na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Wojewódzki Inspektor wskazał w Regulaminie organizacyjnym WIIH komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację kontroli zgodności wyrobów z wymaganiami oraz kontroli produktów w zakresie spełniania wymagań bezpieczeństwa. Pracownicy WIIH dysponowali Wytocznymi Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów⁵, dotyczącymi kontroli prowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku⁶, oraz zestawem norm PN-EN 1176 dotyczących wyposażenia placów zabaw. Pracownicy prowadzący kontrolę bezpieczeństwa zabawek, w tym zabawek aktywizujących, otrzymali programy kontroli zawierające stosowne wymagania wynikające z obowiązujących przepisów oraz określone w normach zharmonizowanych.

W latach 2017-2019 (I kwartał) WIIH nie planował i nie prowadził kontroli wyrobów i produktów przeznaczonych na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Okresowe plany kontroli otrzymane z UOKiK nie przewidywały kontroli w tym zakresie. Do WIIH nie wpłynęły żadne wnioski, informacje o nieprawidłowościach, czy skargi, jak również nie pojawiły się sygnały medialne dotyczące potencjalnie niebezpiecznych elementów wyposażenia ww. obiektów.

Wojewódzki Inspektor ustalił kwartalne plany pracy kontrolnej WIIH uwzględniając w nich kierunki działania Inspekcji Handlowej, plany kontroli Inspekcji Handlowej, potrzeby zgłaszane przez Wojewodę⁷ oraz wyniki analizy ryzyka.

Dwie kontrole prowadzone przez WIIH w II kw. 2017 r. i w II kw. 2018 r. dotyczące bezpieczeństwa zabawek aktywizujących zostały przeprowadzone zgodnie z ustalonymi założeniami, przepisami oraz w sposób umożliwiający ocenę, czy wprowadzone do obrotu zabawki spełniają wymagania określone w przepisach rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 października 2016 r. w sprawie wymagań dla zabawek⁸ oraz obowiązki określone w ustawie o sozindr w stosunku do producentów, importerów i dystrybutorów zabawek.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej „UOKiK”.

⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 544, dalej „ustawa o sozindr”.

⁷ W badanym okresie Wojewoda nie zgłaszał potrzeb w zakresie kontroli spełniania wymogów i bezpieczeństw wyrobów oraz produktów przeznaczonych na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

⁸ Dz. U. poz. 1730, ze zm., dalej „rozporządzenie MRiF”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Realizacja zadań nadzorczych nad spełnieniem wymagań oraz bezpieczeństwem wyrobów i produktów przeznaczonych na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

1.1 Przygotowanie do wykonywania zadań

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1aa i 1b ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej⁹ do zadań Inspekcji Handlowej¹⁰ należy kontrola spełniania wymagań przez wyroby przeznaczone dla konsumentów, kontrola w zakresie stwarzania przez wyroby zagrożenia oraz kontrola w zakresie niezgodności formalnych w rozumieniu ustawy o sozinr, z wyłączeniem wyrobów podlegających kontroli innych właściwych organów, oraz kontrola produktów w rozumieniu ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów¹¹ w zakresie spełniania ogólnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa.

W okresie badanym zadania IH dotyczące kontroli zgodności wyrobów z wymaganiami oraz kontroli produktów w zakresie spełniania ogólnych wymagań bezpieczeństwa zostały w Regulaminie Organizacyjnym WIIH¹² wpisane do zadań Wydziału Nadzoru Rynku¹³.

(akta kontroli str.4-21)

Zakresy obowiązków pracowników WNR obejmowały m.in.: samodzielne przeprowadzanie zleconych kontroli, stosowanie i przestrzeganie przepisów regulujących funkcjonowanie organów IH oraz opracowywanie materiałów z kontroli.

Opisy stanowisk pracy w służbie cywilnej w WNR (inspektora, specjalisty i starszego specjalisty) określały główne zadania, tj. m.in. prowadzenie kontroli, opracowywanie materiałów z kontroli i sporządzanie okresowych sprawozdań, informacji z działalności WNR. W opisie złożoności stanowisk wpisano wymóg posiadania wiedzy i doświadczenia w zakresie procedury kontroli wynikającej z ustawy o Inspekcji Handlowej. W zakresie kontroli wyrobów objętych tzw. dyrektywami nowego podejścia¹⁴ wpisano wymaganie posiadania wiedzy z zakresu techniki i technologii przemysłowej oraz zdolności analitycznego myślenia.

(akta kontroli str.22)

Pracownikom WIIH udostępniono otrzymane 7 października 2017 r. Wytyczne Prezesa UOKIK dotyczące kontroli prowadzonych na podstawie przepisów ustawy o sozinr, których celem było zapewnienie jednolitości postępowania IH m.in. przy kontroli wyrobów, do których mają zastosowanie przepisy ww. ustawy. Wytyczne obejmowały m.in.: podstawy prawne i zakres przedmiotowy kontroli, a także przedmiot kontroli, w szczególności:

⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 1930, ze zm., dalej „ustawa o Inspekcji Handlowej”.

¹⁰ Dalej także „IH”.

¹¹ Dz. U. z 2016 r. poz. 2047.

¹² Regulamin Organizacyjny WIIH z 13 czerwca 2018 r. stanowiący załącznik do zarządzenia Nr 195/2018 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego; wcześniej obowiązywał Regulamin z 24 sierpnia 2017 r. oraz Regulamin z 8 września 2010 r. (w okresie od 1 stycznia do 24 sierpnia 2017 r.).

¹³ Dalej „WNR”.

¹⁴ Europejskie akty prawne określające zasadnicze wymagania bezpieczeństwa dla różnych grup wyrobów, które należy spełnić przed ich wprowadzeniem do obrotu lub oddaniem do użytku na Jednolitym Rynku Europejskim. IH w latach 2017-2018 prowadziła kontrole w zakresie dyrektyw nowego podejścia, w tym kontrole zabawek aktywizujących.

- konkretny wyrób objęty kontrolą, udostępniany na rynku przez kontrolowanego przedsiębiorcę,
- wykonanie przez kontrolowanego obowiązków związanych z wyrobem, w szczególności w zakresie dokumentacji technicznej, deklaracji zgodności, oznakowania wyrobów, w szczególności znakiem CE¹⁵, dołączenia instrukcji, wymaganych informacji, w tym dotyczących bezpieczeństwa i etykiet.

Wytyczne obejmowały również zagadnienia kontroli wyrobów oferowanych za pośrednictwem Internetu, przeprowadzanie czynności kontrolnych, pobieranie i badanie próbek wyrobów, postępowanie w przypadku stwierdzenia niezgodności z wymaganiami oraz współpracę z punktem kontaktowym systemu RAPEX¹⁶.

Pracownicy WIIH dysponowali też Wytycznymi Prezesa UOKIK dotyczącymi kontroli i postępowań w sprawie nałożenia niektórych kar pieniężnych prowadzonych na podstawie przepisów ustawy o sozinr dla zapewnienia jednolitości postępowania IH w zakresie nakładania przez wojewódzkich inspektorów administracyjnych kar pieniężnych za uniemożliwienie lub utrudnianie kontroli przeprowadzanych na podstawie przepisów ustawy o sozinr oraz za zachowania uniemożliwiające zbadanie próbki kontrolnej wyrobu.

(akta kontroli str. 126-127)

Pracownicy WIIH otrzymali programy kontroli dotyczące prowadzenia kontroli bezpieczeństwa zabawek¹⁷, które w latach 2017-2018 prowadzili pracownicy WNR WIIH. Do programów dołączono m.in. wymagania w zakresie instrukcji i ostrzeżeń dotyczące poszczególnych kategorii zabawek oraz wymagania dotyczące ostrzeżeń i instrukcji dla niektórych kategorii zabawek określone w normach zharmonizowanych. Kontrole bezpieczeństwa zabawek obejmowały kontrole zabawek aktywizujących, w tym trampolin oznakowanych, i zostały przeprowadzone w II kwartale 2017 r. i w II kwartale 2018 r.

(akta kontroli str. 123-125, 128-130)

Pracownicy WIIH realizujący zadania dotyczące kontroli bezpieczeństwa zabawek, w tym zabawek aktywizujących, brali udział w kursach i szkoleniach dotyczących sposobu prowadzenia ww. kontroli. W okresie objętym kontrolą dwie osoby uczestniczyły w dwóch szkoleniach („Szacowanie ryzyka” i „Produkty włókiennicze oraz analiza instrumentalna”). W całym okresie zatrudnienia w WIIH szkolenia takie przeszło sześciu pracowników. Dotyczyły one m.in. takich tematów, jak:

- ogólne bezpieczeństwo produktów i dyrektyw nowego podejścia,
- nadzór rynku - ocena zgodności wyrobów z zasadniczymi wymaganiami dyrektyw nowego podejścia,
- nadzór rynku - ocena zgodności wyrobów z dyrektywą LVD¹⁸,
- bezpieczeństwo zabawek, w tym zabawek elektrycznych,
- praktyczne stosowanie przepisów dotyczących bezpieczeństwa zabawek,

¹⁵ Oznakowanie CE umieszczone na wyrobie jest deklaracją producenta, że oznakowany wyrób spełnia wymagania dyrektyw nowego podejścia.

¹⁶ System RAPEX utworzono dla zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów na obszarze Jednolitego Rynku Unii Europejskiej. Podstawą prawną jego funkcjonowania jest Dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów. RAPEX obejmuje wszystkie produkty niezwywnościowe przeznaczone dla konsumentów oraz takie, co do których istnieje prawdopodobieństwo, że mogą być przez nich użyte.

¹⁷ Program kontroli bezpieczeństwa zabawek II kw. 2017, z 27 marca 2017 r., Program kontroli bezpieczeństwa zabawek IV kw. 2017, z 7 września 2017 r., Program kontroli bezpieczeństwa zabawek II kw. 2018, z 3 kwietnia 2018 r., Program kontroli sprzedaży internetowej zabawek III kw. 2018, z 20 lipca 2018 r. i Program kontroli bezpieczeństwa zabawek IV kw. 2018 z 25 września 2018 r.

¹⁸ Dyrektywa 2014/35/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku sprzętu elektrycznego przewidzianego do stosowania w określonych granicach napięcia.

- praktyczne stosowanie przepisów rozporządzenia w sprawie zasadniczych wymagań dla zabawek,
- określanie zakresu badań w oparciu o wymagania norm,
- wymagania ogólne wg normy PN-EN 71-1:2011. *Właściwości mechaniczne i fizyczne.*

(akta kontroli str. 134-135)

Na 20 marca 2019 r. pracownicy WIIH dysponowali normami PN-EN 1176 *Wyposażenie placów zabaw* (części od 1 do 7) oraz normą PN-EN 71 *Bezpieczeństwo zabawek* (część nr 8 i nr 14).

(akta kontroli str. 23-32)

Zastępca Inspektora Wojewódzkiego podała, że będące w posiadaniu WIIH normy dotyczące bezpieczeństwa zabawek, według których oceniano zabawki w 2017 i 2018 roku, były wówczas aktualne. Norma PN-EN 71-8 *Bezpieczeństwo zabawek, Część 8: Zabawki aktywizujące przeznaczone do użytku domowego* (EN 71-8:2011) została wycofana 17 kwietnia 2018 r., a norma PN-EN 71-14:2015-02 *Bezpieczeństwo zabawek, Część 14: Trampoliny do użytku domowego* (EN 71-14:2014) została wycofana 16 listopada 2017 r. W obu przypadkach data domniemania zgodności z normą upłynęła 28 lutego 2019 r. Zastępca Inspektora Wojewódzkiego wyjaśniła ponadto, że normy nabywane są na bieżąco, stosownie do potrzeb, z uwagi na ryzyko ich dezaktualizacji. Dodała, że ocena wyrobów nie zawsze wymaga bezpośredniego dostępu do norm, ponieważ programy kontroli, poza wykazami norm zharmonizowanych, przytaczają fragmenty norm ze wskazówkami interpretacyjnymi.

(akta kontroli str. 33-35, 131)

Inspektor Wojewódzki poinformował, że WIIH nie dysponuje próbnikami wykorzystywanymi do oceny spełnienia wymogów normy PN-EN 1176¹⁹ przez urządzenia przeznaczone na place zabaw oraz normy PN-EN 16630²⁰ przez urządzenia siłowni plenerowych, umożliwiającymi m.in. ocenę ryzyka zakleszczenia części ciała lub odzieży oraz ryzyka urazu. Zakup tego typu urządzeń związany jest ściśle z planowanymi kontrolami. W związku z nieprowadzeniem przez WIIH tego typu kontroli nie było potrzeby zakupu takich próbników.

Inspektor Wojewódzki poinformował także, że w 2019 roku dwukrotnie zwracał się do Ministra Finansów z prośbą o przyznanie dodatkowych środków na zabezpieczenie wykonania zadań IH, jednak nie dotyczyło to kontroli spełnienia wymagań oraz bezpieczeństwa wyrobów i produktów przeznaczonych na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej objętych kontrolą NIK. W latach 2017-2018 nie występowało o dodatkowe środki.

(akta kontroli str. 136-138)

W WIIH funkcjonowała kontrola zarządcza, która według oświadczeń Wojewódzkiego Inspektora o stanie kontroli zarządczej za 2017 r. i 2018 r. była adekwatna, skuteczna i efektywna. Zgodnie ze strategią zarządzania ryzykiem w WIIH²¹ identyfikacja ryzyka prowadzona jest we wszystkich komórkach organizacyjnych. Ustalono cztery kategorie ryzyka, w tym „ryzyko działalności” obejmujące m.in. ryzyko związane z niewłaściwym przepływem informacji, niewłaściwą obsługą skarg obywateli i brakiem dostatecznego nadzoru.

¹⁹ PN-EN 1176 Wyposażenie placów zabaw (części 1-7) opisane wyżej

²⁰ PN-EN 16630:2015-06 Wyposażenie siłowni plenerowych zainstalowanych na stałe. Wymagania bezpieczeństwa i metody badań

²¹ Załącznik nr 3 do zarządzenia Nr 25/10 Wojewódzkiego Inspektora z 5 października 2010 r. w sprawie kontroli zarządczej.

Kierownicy komórek organizacyjnych byli zobowiązani do końca lutego każdego roku przekazać wypełnione arkusze²² do Koordynatora ds. zarządzania ryzykiem, który do 15 marca przygotowywał sprawozdanie roczne na podstawie, którego sporządzane były oświadczenia o stanie kontroli zarządczej.

(akta kontroli str. 447-481)

Jak wynikało z zarządzenia nr 1/2015 Wojewódzkiego Inspektora²³, planowanie w WIIH polegało na przedstawianiu Prezesowi UOKIK propozycji kierunków działania IH i tematów kontroli do rocznego planu kontroli oraz na konstruowaniu kwartalnych planów pracy kontrolnej WIIH. Plan pracy kontrolnej WIIH był ustalany przez Wojewódzkiego Inspektora na okres jednego kwartału z uwzględnieniem:

- kierunków działania IH i planu kontroli IH,
- potrzeb określanych przez Wojewodów,
- wniosków zgłoszonych przez organy administracji samorządowej, w tym propozycji powiatowych i miejskich rzeczników konsumentów,
- wniosków zgłaszanych przez organizacje, których celem statutowym jest ochrona interesów konsumentów,
- skarg i informacji zgłaszanych przez konsumentów.

(akta kontroli str. 438-446)

Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że każde z zagadnień należących do kompetencji IH jest poddawane analizie, w szczególności na etapie przedstawiania Prezesowi UOKIK propozycji tematów kontroli do planu pracy IH na następny rok, czy też kwartalnie w ramach zgłaszania przez kierowników poszczególnych komórek organizacyjnych propozycji tematów kontroli własnych. Przy typowaniu tematów uwzględnia się w szczególności: wyniki dotychczasowych kontroli w danym zakresie, zgłoszenia o nieprawidłowościach pochodzące od innych organów, konsumentów, przedsiębiorców, jak również doniesienia medialne.

(akta kontroli str. 136-138, 438-481)

Jak wynika z dokumentu pt: „Kierunki działania Inspekcji Handlowej”²⁴, opracowanego przez Prezesa UOKIK, zgodnie z art. 9 ust 3. ustawy o Inspekcji Handlowej, działania kontrolne IH miały się koncentrować m.in. na kontroli bezpieczeństwa produktów, w tym szczególnie w zakresie związanym z zagrożeniem życia lub zdrowia ich użytkowników. W ramach nadzoru nad wyrobami podlegającymi unijnemu prawodawstwu harmonizacyjnemu IH miała objąć kontrolą przede wszystkim produkty, w których przypadki niespełniania wymagań dotyczących bezpieczeństwa konsumentów występują szczególnie często i mają bezpośredni wpływ na ich bezpieczeństwo. Kontrole miały być skoncentrowane na takich obszarach, jak zabawki, sprzęt elektryczny i maszyny.

(akta kontroli str. 35-54)

W planach pracy WIIH sporządzonych na kolejne kwartały 2017 i 2018 roku oraz I kwartał 2019 r. zostały uwzględnione plany kontroli IH na lata 2017-2018 i I kwartał 2019 r., przekazane Inspektorowi Wojewódzkiemu przez Prezesa UOKIK. Plany te nie przewidywały kontroli spełnienia wymogów oraz bezpieczeństwa wyrobów i produktów przeznaczonych na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. WIIH nie prowadziła też w tym okresie kontroli interwencyjnych, zleconych przez Prezesa UOKIK w ww. zakresie. Dwie kontrole zawarte w ww. planach na II kwartał

²² Arkusz identyfikacji, oceny oraz określenia metod przeciwdziałania ryzyku dla celów i zadań WIIH wyszczególnionych w budżecie zadaniowym oraz w planach, projektach i zadaniach realizowanych w toku bieżącej działalności.

²³ Zarządzenie nr 1/2015 Wojewódzkiego Inspektora z dnia 7 stycznia 2015 r, w sprawie określenia trybu, zasad i terminów planowania działalności oraz sposobu sporządzania sprawozdawczości z działalności w WIIH.

²⁴ Przekazane do Wojewódzkiego WIIH pocztą elektroniczną 6 października 2016 r.

2017 r. i II kwartał 2018 r. dotyczyły bezpieczeństwa zabawek, w tym zabawek aktywizujących, przeznaczonych do użytku domowego, w tym trampolin oznakowanych. Wpisano je do Planu Pracy WIIH na II kwartał 2017 r. oraz II kwartał 2018 r. i zrealizowano²⁵.

W latach 2017-2019 (do 21 marca) Wojewoda Kujawsko-Pomorski nie zgłaszał Wojewódzkiemu Inspektorowi potrzeb w zakresie kontroli spełnienia wymogów oraz bezpieczeństwa wyrobów i produktów przeznaczonych na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w województwie kujawsko-pomorskim.

(akta kontroli str. 55-124, 132-133)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2 Realizacja zadań nadzorczych nad ogólnym bezpieczeństwem, spełnieniem wymagań i w zakresie stwarzania zagrożenia przez wyroby i produkty przeznaczone na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

Opis stanu
faktycznego

W latach 2017-2019 I kwartał WIIH nie prowadziła kontroli produktów przeznaczonych na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w zakresie spełnienia ogólnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa oraz kontroli wyrobów przeznaczonych na ww. obiekty w zakresie spełnienia wymagań, stwarzania zagrożenia oraz niezgodności formalnych.

Odnosząc się do prowadzenia przez WIIH analizy potrzeb oraz zasadności uwzględnienia kontroli dotyczących bezpieczeństwa wyrobów i produktów przeznaczonych na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że wyniki pilotażowych kontroli zrealizowanych w 2008 roku przez UOKIK, przy wsparciu Komisji Europejskiej i we współpracy z Głównym Urzędem Nadzoru Budowlanego, upublicznione na stronie internetowej UOKIK, wskazywały minimalną skalę uchybień w tym obszarze²⁶. Do Inspektoratu nie wpływały informacje o nieprawidłowościach w tym zakresie, nie pojawiły się też niepokojące sygnały medialne dotyczące potencjalnie niebezpiecznych elementów wyposażenia obiektów małej infrastruktury sportowej zainstalowanych bądź wyprodukowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w związku z czym dotychczas ta tematyka nie była uwzględniana w planach pracy WIIH.

(akta kontroli str. 136-138)

Dwie kontrole prowadzone przez WNR w II kw. 2017 r. i w II kw. 2018 r. dotyczyły bezpieczeństwa zabawek, w tym zabawek ruchowych²⁷ i zostały przeprowadzone w czterech podmiotach:

- w hipermarkecie²⁸, w zakresie oceny zabawki aktywizującej - trampoliny do użytku domowego,
- w sklepie²⁹, w zakresie oceny huśtawki,
- w dwóch hurtowniach³⁰, w zakresie oceny huśtawek.

²⁵ Do kwartalnych planów pracy WIIH zostały wpisane wszystkie kontrole z planu pracy Inspekcji Handlowej w latach 2017-2019 I kwartał.

²⁶ https://www.uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=495&news_page=53

²⁷ Zabawka ruchowa to zabawka przeznaczona do użytku domowego, której konstrukcja nośna pozostaje nieruchoma w trakcie zabawy, i która jest przeznaczona do wspinania się, skakania, huśtania, zjeżdżania, kołysania, obracania, raczkowania, pełzania lub kombinacji tych czynności.

²⁸ Kontrola przeprowadzona w terminie 19-28 kwietnia 2017 r.

²⁹ Kontrola przeprowadzona w terminie 4-12 kwietnia 2017 r.

³⁰ Obie kontrole przeprowadzono w terminie 9-18 kwietnia 2018 r.

Kontrole wyżej wymienione miały na celu sprawdzenie i ocenę, czy wprowadzone do obrotu zabawki spełniają wymagania określone w przepisach rozporządzenia MRiF oraz czy wypełniane są przez podmioty gospodarcze obowiązki określone w ustawie o sozinr w zakresie, w jakim dotyczą: zabawek, deklaracji zgodności, oznakowania zabawek znakiem CE, innym oznakowaniem (jeżeli jest wymagane), informacji identyfikujących zabawkę, informacji identyfikujących producenta i importera, dołączonych do zabawki instrukcji, informacji, w tym dotyczących bezpieczeństwa użytkowania, w szczególności ostrzeżeń oraz wymaganych etykiet, ewidencji skarg dotyczących wyrobów i przypadków odzyskania wyrobów.

(akta kontroli str. 186-255, 350-367)

Zgodnie z zasadami określonymi w art. 9a ust. 4 ustawy o Inspekcji Handlowej pracownicy WIIH przeprowadzili ww. kontrole w oparciu o programy kontroli opracowane przez Prezesa UOKIK, zawierające określenie podmiotowego i przedmiotowego zakresu kontroli oraz wykaz przepisów prawnych regulujących zagadnienia objęte zakresem kontroli. Upoważnienia do przeprowadzenia kontroli zawierały elementy wymienione w art. 13 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, kontrole przeprowadzano w siedzibie i w obecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej (art. 15 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej), w zakresie objętym kontrolą przez badanie akt, dokumentów, ewidencji i informacji, dokonywanie oględzin produktów oraz pobieranie ich próbek do badań (art. 16 ust. 1 pkt 1, 2, 10 ustawy o Inspekcji Handlowej). Zgodnie z art. 20 ust. 1 ww. ustawy ustalenia kontroli udokumentowano w protokole kontroli, zapoznając kontrolowanego lub osobę przez niego upoważnioną z treścią protokołu. Protokoły zostały podpisane przez inspektora WNR oraz kontrolowanego³¹.

(akta kontroli str. 256-267, 338-339, 368-369, 371-375, 381-382, 383-394, 427-437)

Podczas kontroli w ww. podmiotach pracownicy WIIH wybrali do zbadania po 10 rodzajów zabawek, oferowanych do sprzedaży, w tym po jednej zabawce aktywizującej (w jednym przypadku była to trampolina, a w pozostałych trzech huśtawka). W każdym przypadku przeprowadzano oględziny zabawki, co udokumentowano protokołem oględzin. Z materiałów kontroli wynikało, że zabawki:

- nie budziły zastrzeżeń w zakresie oceny wizualnej,
- były oznaczone znakiem CE potwierdzającym zgodność z wymaganiami oraz świadczącym o objęciu tych wyrobów odpowiednią procedurą oceny zgodności, modelem, numerem serii lub innymi informacjami umożliwiającymi ich identyfikację, a także nazwą lub zarejestrowanym znakiem towarowym i adresem kontaktowym producenta³²,
- producenci, importerzy oraz dystrybutor dopełnili obowiązków zawartych w ustawie o sozinr (art. 13 pkt 4, 7 i 8, art. 16 pkt 2 i 4, art. 17 pkt 1-3).

W przypadku jednej kontroli zabawki aktywizującej³³, zgodnie z wytycznymi zawartymi w programie kontroli³⁴ z 10 kwietnia 2017 r., została pobrana i przesłana do Laboratorium Badania Zabawek UOKIK w Lublinie próbka (huśtawka) oraz próbka kontrolna (huśtawka z tej samej partii), na podstawie art. 27 i 28 ustawy o Inspekcji Handlowej, art. 72 ust 2 i 3 ustawy o sozinr oraz rozporządzenia Prezesa

³¹ W sklepie kontrolowany odmówił podpisania protokołu uzasadniając to brakiem upoważnienia ze strony Spółki, której sklep był własnością, co odnotowano w protokole kontroli.

³² Zgodnie z przepisami art. 6 ustawy o sozinr, § 13 ust. 2 rozporządzenia MRiF oraz art. 30 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93 (Dz. Urz. UE L z 2008 r. Nr 218, poz. 30).

³³ Kontrola sklepu w Bydgoszczy w terminie od 4 do 12 kwietnia 2017 r.

³⁴ Program kontroli bezpieczeństwa zabawek na II kwartał 2017 r. zobowiązywał WIIH do pobrania i dostarczenia do Laboratorium w Lublinie po jednej próbce zabawki - parasolki i zabawki aktywizującej.

Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego trybu pobierania i badania próbek produktów przez organy Inspekcji Handlowej³⁵. Zgodnie z oceną i interpretacją wyników badań, zawartą w sprawozdaniu nr 101/2017 z 21 kwietnia 2017 r., w zakresie wykonanych badań huśtawka była zgodna z wymaganiami norm: PN-EN 71-1:2015-01 oraz PN-EN 71-8:2012 + Apl: 2013-03³⁶.

W przypadku trzech badanych zabawek aktywizujących³⁷ kontrola wykazała także wypełnienie obowiązków w zakresie informacji, instrukcji i ostrzeżeń (art. 13 pkt 9, art. 16 pkt 5 ustawy o sozinr). Zgodnie z PN-EN 71-8:2012³⁸ oraz pkt. 7.3 zał. nr 1 do rozporządzenia MRiF, na instrukcji uwidoczniono ostrzeżenie „Zabawka przeznaczona wyłącznie do użytku domowego na zewnątrz i wewnątrz budynku”, określono dopuszczalne maksymalne obciążenie, do huśtawki dołączono instrukcję użytkowania dot. montażu, instalacji oraz konserwacji wyrobu zgodnie z wymaganiami pkt. 5.2 i 5.3 ww. normy. Zgodnie z pkt. 7.3.1 i 7.3.2 załącznika nr 1 do rozporządzenia MRiF instrukcja zawierała prawidłowy sposób montażu zabawki wskazując części, które w przypadku wadliwego montażu mogą spowodować niebezpieczeństwo, dokładne informacje dot. odpowiedniej powierzchni dla umieszczenia zabawki, uwagi o potrzebie przeprowadzania okresowych kontroli i konserwacji podstawowych części, w szczególności zawiesznień, mocowań zakotwiczeń, oraz wskazanie, że jeżeli takie kontrole nie będą przeprowadzane, zabawka może spowodować upadek.

Z materiałów kontroli³⁹ dotyczących badania sprzedawanej w hipermarkecie trampoliny wynikało, że do wyrobu nie dołączono w języku polskim ostrzeżeń wymaganych postanowieniami zadeklarowanej przez producenta normy zharmonizowanej: EN 71-14 (PN-EN 71-14:2015-02)⁴⁰, które powinny być umiejscowione na produkcie⁴¹ (w sposób widoczny, gdy użytkownik znajduje się przed wejściem), na opakowaniu⁴² oraz w instrukcji użytkowania. Tym samym producent trampoliny nie dopełnił określonego w art. 13 pkt 9 ustawy o sozinr obowiązku dołączenia do wyrobu w języku polskim, w sposób jasny, zrozumiały i czytelny: instrukcji, informacji i etykiet dotyczących bezpieczeństwa użytkowania, a dystrybutor przed udostępnieniem tej zabawki na rynku nie wypełnił obowiązku sprawdzenia (art. 17 pkt 2 ustawy o sozinr), czy producent ww. instrukcje, informacje i etykiety w języku polskim dołączył.

Kontrolerzy WIIH dokonali szacowania i oceny ryzyka dla ww. zabawki⁴³ stwierdzając, że stwarza ona średnie zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa użytkowników.

W związku ze stwierdzonymi niezgodnościami w oznakowaniu zabawki, przed zakończeniem kontroli (28 kwietnia 2017 r.) trampolina została wycofana ze sprzedaży w kontrolowanym hipermarkecie.

³⁵ Dz. U. z 2012 r. poz. 496.

³⁶ PN-EN 71-8:2012 Bezpieczeństwo zabawek Część 8 zabawki aktywizujące przeznaczone do użytku domowego

PN-EN 71-1:2015-01 Bezpieczeństwo zabawek Część 1 Właściwości mechaniczne i fizyczne.

³⁷ Huśtawki (kontrola w II kw. 2017 r.) oraz dwóch huśtawek (kontrola w II kw. 2018 r.)

³⁸ PN-EN 71-8:2012 Bezpieczeństwo zabawek Część 8 zabawki aktywizujące przeznaczone do użytku domowego.

³⁹ M.in. Protokół kontroli z 28 kwietnia 2018 r., Protokół oględzin trampoliny nr 3.

⁴⁰ „Bezpieczeństwo zabawek. Część 14: Trampoliny do użytku domowego”

⁴¹ „Maksymalne obciążenie: xx kg”, „Produkt przeznaczony o używania wyłącznie przez jedną osobę. Niebezpieczeństwo zderzenia się”, „Do używania pod nadzorem osoby dorosłej”, „Podanie czy trampolina przeznaczona jest do użytku na zewnątrz i/lub wewnątrz pomieszczeń”, „Nie wolno wykonywać salt, obrotów ani przewrotów” „Zawsze zamykać otwór siatki przed zabawą”, „Należy zapoznać się z instrukcją” oraz „Siatka powinna być wymieniana co lata” (czas określa producent)

⁴² „Maksymalne obciążenie: xx kg”

⁴³ Kartę szacowania i oceny ryzyka załączono do materiałów kontroli

(akta kontroli str. 186-306, 338-341, 350-428)

Wojewódzki Inspektor w piśmie z 26 kwietnia 2017 r. poinformował kontrolowanego o ustaleniach kontroli i zażądał współpracy w celu usunięcia stwierdzonych niezgodności lub wycofania trampoliny z obrotu oraz przedstawienia dowodów podjętych działań w stosunku do wszystkich wyrobów znajdujących się na stanie poszczególnych sklepów oraz ewentualnych innych odbiorców. Jednocześnie Wojewódzki Inspektor poinformował, że WIIH uzna, że działania naprawcze zostaną wykonane, gdy otrzyma dowody w postaci:

- danych identyfikacyjnych odbiorców oraz liczby wyrobów sprzedanych tym odbiorcom,
- liczby wyrobów oferowanych do sprzedaży (tj. liczby sklepów, do których dostarczono zabawkę ze wskazaniem liczby zabawek na stanie sklepów oraz na stanie magazynowym spółki),
- etykiety pozyskanej od producenta zawierającej ostrzeżenia opracowane w języku polskim, która zostanie dołączona do trampolin, etykiety zawierającej ostrzeżenie opracowane w języku polskim, która zostanie dołączona na opakowaniu, i etykiety zawierającej ostrzeżenia opracowane w języku polskim, która zostanie dołączona do instrukcji,
- oświadczeń potwierdzających dołączenie instrukcji i etykiet do trampolin znajdujących się na stanie poszczególnych sklepów i magazynów bądź u innych odbiorców (w przypadku wycofania zabawki z obrotu – zestawienia faktur korygujących, bądź podpisanych oświadczeń o nieposiadaniu na stanie przedmiotowej zabawki).

Jednocześnie Inspektor Wojewódzki zwrócił się do kontrolowanego o pozyskanie i przesłanie deklaracji zgodności potwierdzającej spełnienie przez trampolinę wymagań określonych w przepisach rozporządzenia, stanowiącej podstawę do oznaczenia produktu znakiem CE.

W wyniku podjętych działań naprawczych ww. trampoliny zostały zabezpieczone podczas „Awaryjnego wycofania produktu z dnia 27 kwietnia 2017 r.” Dokonano oklejenia 725 trampolin w 102 placówkach oraz umieszczono stosowne ostrzeżenia w instrukcji obsługi oraz na opakowaniach produktów. Wojewódzki Inspektor nadzorował prawidłowe wykonanie działań naprawczych. Pismo informujące o zakończeniu działań naprawczych dotyczących trampoliny wpłynęło do WIIH 14 sierpnia 2017 r.

(akta kontroli str.308-339)

Z inicjatywy Wojewódzkiego Inspektora, wspólnie z Urzędem Wojewódzkim została podjęta w sierpniu 2018 r. akcja informacyjno-edukacyjna kierowana do rodziców dzieci szkolnych dotycząca bezpieczeństwa kupowanych dzieciom zabawek oraz korzystania przez nich z bezpiecznych sal zabaw. Przy akceptacji Wojewody i z pomocą jego służb zostały wykonane ulotki, które w formie pakietów zostały przekazane dyrektorom placówek edukacyjnych przez Kuratora Oświaty, w celu rozdania ich rodzicom przez nauczycieli podczas spotkań organizowanych na początku roku szkolnego. W akcji tej WIIH wzorował się na analogicznych działaniach prowadzonych dwa lata wcześniej przez Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej oraz Kuratorium Oświaty w Poznaniu.

(akta kontroli str.142-150)

W okresie objętym kontrolą do WIIH nie wpłynęły od Prezesa UOKIK oraz innych organów, instytucji, stowarzyszeń oraz konsumentów informacje dotyczące produktów i wyrobów, które mogą stwarzać zagrożenie dla użytkowników obiektów małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

(akta kontroli str. 136-138, 151-185, 342-349)

W latach 2018-2019 do WIIH⁴⁴ wpłynęło łącznie 367 skarg i wniosków⁴⁵. Żadna nie dotyczyła wyrobów i produktów przeznaczonych na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

(akta kontroli str.151-185, 344-349)

W opinii Wojewódzkiego Inspektora część problemów w obszarze zadań nadzorczych nad ogólnym bezpieczeństwem, spełnieniem wymagań i w zakresie stwarzania zagrożenia przez wyroby oraz produkty przeznaczone na obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej mogłyby się wiązać z faktem, że są one zlokalizowane często na obszarach należących do gmin, wspólnot, spółdzielni mieszkaniowych, szkół, przedszkoli i przez nie zarządzanych. Jego zdaniem problematyczne mogłoby być nawet pozyskanie od ww. jednostek organizacyjnych danych o producencie konkretnego elementu wyposażenia takiego obiektu, celem podjęcia kontroli, ponieważ nie mają one statusu przedsiębiorcy, a IH posiada kompetencje władcze w stosunku do przedsiębiorców. Ponadto, wyniki kontroli w tym zakresie, opublikowane na stronie internetowej UOKIK, wskazują że sprzęt przeznaczony do montażu na obiektach małej infrastruktury sportowej produkowany jest na zamówienie.

(akta kontroli str.141-142)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

⁴⁴ dotyczy skarg przyjmowanych w siedzibie WIIH w Bydgoszczy oraz w delegaturach w Toruniu i we Włocławku
⁴⁵ w 2017 r. wpłynęły do siedziby WIIH w Bydgoszczy - 93 skargi, do delegatury WIIH w Toruniu – 39 skarg i do delegatury WIIH we Włocławku – 32 skargi; w 2018 r. wpłynęło odpowiednio 114, 52 i 37 skarg.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Bydgoszcz, maja 2019 r.

Kontroler
Tadeusz Lewandowski
doradca techniczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
podpis

.....
podpis